

3 października 2019 r.

Komunikat Urzędu KNF w związku z orzeczeniem TSUE

W ocenie Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) sektor bankowy w Polsce jest dobrze skapitalizowany i bezpieczny. Polityka realizowana od długiego czasu przez Komisję i inne instytucje sieci bezpieczeństwa finansowego spowodowała, że banki z dużym udziałem kredytów walutowych zostały zobowiązane do posiadania odpowiednich kapitałów, co jest czynnikiem ograniczającym ryzyko związane z tymi kredytami. W efekcie tych działań sektor bankowy jest przygotowany na wydane 3 października 2019 r. orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) dotyczące kredytów indeksowanych do waluty obcej.

Na przestrzeni ostatnich lat Komisja oraz Urząd KNF podjęły i nadal podejmują działania mające na celu wzmocnienie odporności sektora bankowego na potencjalne ryzyka związane z kredytami walutowymi. Działania te nakierowane są na zapewnienie stabilności tego sektora, co leży w istotnym interesie klientów banków. Poniżej najważniejsze z nich:

- w 2015 r. Urząd KNF wyznaczył kwotę dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko związane z portfelem kredytów walutowych; w efekcie banki najbardziej zaangażowane w udzielanie kredytów walutowych otrzymały indywidualne (ale wynikające z jednolitej dla wszystkich banków metodyki) decyzje zobowiązujące je do utrzymania odpowiedniego poziomu funduszy własnych i współczynników kapitałowych, uwzględniających profile ryzyka ich portfeli kredytowych oraz jakość zarządzania (wartość dodatkowego wymogu kapitałowego jest corocznie aktualizowana w zależności od zmieniającej się sytuacji portfela w banku, a sama metodyka poddawana jest corocznej aktualizacji, co umożliwia UKNF dopasowywanie jej do aktualnego otoczenia);
- zgodnie z rekomendacją Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) Urząd KNF rozszerzył proces ustalania dodatkowych wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka związanego z kredytami walutowymi m.in. o ryzyko prawne i od 2017 r. określa (odpowiedni dla każdego banku objętego procesem) dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka prawnego związanego z utrzymywaniem portfela kredytów walutowych;
- Urząd KNF monitoruje, czy w ramach zarządzania ww. ryzykiem bank właściwie określa jego skutki finansowe, t.j. m.in. wpływ zmian kursów walutowych na szacunki prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD – *probability of default*), a tym samym czy posiada on odpowiednie procedury ciągłego monitorowania wpływu zmian stosowanych kursów walutowych na szkodowość portfela kredytowego;
- prowadzona przez nadzór konsekwentna polityka dywidendowa spowodowała silne wzmocnienie bazy kapitałowej banków – zatrzymanie ponad 60% zysków w ostatnich

pięciu latach, w tym 62,4% zysku za 2018 r; w przypadku banków istotnie zaangażowanych w walutowe kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych wysokość dywidendy jest wyznaczana z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów, które nakazują tym bankom zatrzymywanie większej części zysku.

Urząd KNF inicjował prace w zakresie interwencji legislacyjnej, w wyniku której w 2011 r. weszła w życie tzw. ustawa „antyspreadowa” zobowiązująca banki do umożliwienia kredytobiorcom dokonywania, bez dodatkowych opłat, spłat kredytu bezpośrednio w walucie, w której kredyt został udzielony. Ponadto wprowadziła ona obowiązek uregulowania w umowie kredytu szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego wyliczana jest kwota kredytu, jego transze, raty kapitałowo – odsetkowe oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Ryzyko walutowe ponoszone przez klienta ograniczają dodatkowo przepisy ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami z 2017 r., zgodnie z którymi kredyt hipoteczny może zostać udzielony wyłącznie w walucie lub indeksowany do waluty, w której konsument uzyskuje większość swoich dochodów lub posiada większość środków finansowych lub innych aktywów wycenianych w walucie udzielenia kredytu hipotecznego lub walucie, do której kredyt hipoteczny jest indeksowany.

Ponadto, identyfikując zagrożenia związane z kredytami denominowanymi lub indeksowanymi do waluty obcej (w tym związane z kredytami hipotecznymi), nadzór bankowy wydał dwie rekomendacje, w których w szczególny sposób odniesiono się do takich kredytów:

- Rekomendację S dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczonymi hipotecznie, wydaną w roku 2006, a następnie nowelizowaną przez KNF w latach 2008, 2011 i 2013 oraz
- Rekomendację T dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych wydaną przez KNF w roku 2010, znowelizowaną w 2013 r.

Niezależnie od działań podejmowanych przez Komisję oraz Urząd KNF, Komitet Stabilności Finansowej, będący organem nadzoru makroostrożnościowego, zarekomendował w 2017 r. podwyższenie wagi ryzyka do 150% dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku której wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika. KSF rekomendował nałożenie bufora ryzyka systemowego w wysokości 3% z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu zapewnienia odporności banków na negatywne zjawiska związane z sytuacją w otoczeniu polskiej gospodarki i możliwością wystąpienia negatywnych zjawisk szokowych o charakterze zewnętrznym.

Wskazane działania KNF i innych instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego znacząco wzmocniły bazę kapitałową banków komercyjnych, co pozytywnie wpłynęło na stabilność całego sektora bankowego w Polsce, jak i na zewnętrzne oceny krajowego systemu finansowego – zarówno jako całości, jak i jego poszczególnych instytucji. Silna baza kapitałowa banków oznacza zdolność do absorpcji potencjalnych strat. Jest to istotny czynnik obniżający ryzyko systemowe, który pozwala na utrzymanie zaufania do systemu finansowego (w tym do sektora bankowego) i stabilnej sytuacji gospodarczej kraju. Stan ten potwierdzają w ostatnich opiniach agencje ratingowe: Moody's, S&P oraz Fitch.

W świetle powyższych okoliczności Komisja Nadzoru Finansowego oraz Urząd KNF uważają, że sektor bankowy w Polsce jest dobrze przygotowany na potencjalne skutki orzeczenia TSUE. Niezależnie od tego, organ nadzoru monitoruje i na bieżąco analizuje sytuację związaną z potencjalną zmianą linii orzeczniczej sądów powszechnych oraz politykę informacyjną banków notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.